

Кузь Т. В.

*викладач кафедри конституційного,
адміністративного та фінансового права
Західноукраїнського національного
університету*

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ ПРОЦЕСУ НАДАННЯ ЕЛЕКТРОННИХ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ: АДМІНІСТРАТИВНО – ПРАВОВИЙ АСПЕКТ

Модернізація сфери послуг, розвиток взаємодії влади, громадян і бізнесу за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій є пріоритетним напрямком розвитку електронного урядування в Україні. Відтак, особливо актуальним стало завдання пов'язати адміністративну реформу з впровадженням електронних сервісів надання адміністративних послуг та здійснити реінжиніринг ключових адміністративних процедур в органах влади, створивши безпечне інформаційне середовище з широким використанням мобільних інформаційно-комунікаційних технологій та наявністю особливих вимог до ідентифікації та автентифікації осіб.

Закон визначає термін «адміністративна послуга» як результат здійснення владних повноважень суб'єктом надання адміністративних послуг за заявою фізичної або юридичної особи, спрямований на встановлення, зміну або припинення прав та / або обов'язків такої особи відповідно до закону [1]. Характерними ознаками адміністративних послуг є: наявність владних повноважень у надавача таких послуг та гарантування державою їх надання; підставою надання послуг є передбачене в законі право на їх одержання певною особою, а підставою для здійснення юридичних дій є ініціатива від отримувача послуг та наявність звернення; результатом адміністративної послуги є адміністративний акт – рішення або юридично значима дія адміністративного органу, якими задовольняється звернення особи [2, 50].

Відповідно до Закону України «Про адміністративні послуги» передбачається, що особа може звернутися до суб'єкта надання адміністративних послуг безпосередньо, через центри надання адміністративних послуг та через Єдиний державний портал адміністративних послуг [1].

В наш час все більше адміністративних послуг надаються в електронній формі через мережу Інтернет. В 2016-2020 роках в Україні проведено ряд реформ в системі адміністративного управління. Вони були спрямовані на формування правових, організаційних та економічних передумов для впровадження електронного урядування [3, 805].

В 2013 році схвалено Стратегію розвитку інформаційного суспільства в Україні до 2020 року, якою передбачені засади та основні підходи переходу до надання адміністративних послуг в Україні в електронному форматі [4]. Відтак, з'являється можливість скористатися послугами дистанційно через Єдиний державний веб-портал адміністративних послуг, який фактично є інтегрованим онлайн офісом всіх електронних послуг в країні. Однак, на нашу думку, «перенаправлення» до веб-порталів відповідних державних органів, яке здійснюється Єдиним веб-порталом, є недоліком його роботи, що призводить до своєрідної плутанини серед отримувачів відповідних послуг.

З 2021 року інформацію про послуги державних органів влади можна знайти на Порталі «Дія» за допомогою Гіда з державних послуг [5]. Даний сервіс має на меті об'єднати всі відомства в єдину онлайн систему та організувати зв'язок між громадянами і державою при наданні адміністративних послуг, що дасть можливість суб'єктам звернення отримувати заявлені послуги цілодобово в режимі самообслуговування.

Одними з найбільш використовуваних в наш час адміністративних послуг є послуги в сфері державної реєстрації актів цивільного стану, оскільки вони нерозривно пов'язані з фізичною особою. На порталі «Звернення у сфері державної реєстрації актів цивільного стану» громадяни мають можливість записатись на прийом до відділів державної реєстрації актів цивільного стану, в онлайн режимі отримати відповіді на свої запитання, а також подати заяви на реєстрацію актів цивільного стану. Однак, результатом послуги буде особисте отримання свідоцтва у паперовому вигляді [6].

Постановою Кабінету Міністрів України «Про реалізацію експериментального проекту щодо створення сприятливих умов для реалізації прав дитини» у 2020-2022 роках запроваджено експериментальний проєкт «єМалютко», що дає можливість батькам новонароджених дітей зареєструвати народження дитини та її походження, а також отримати ще дев'ять державних сервісів за однією заявою онлайн, а саме: реєстрації місця її проживання, призначення державної допомоги при народженні дитини, призначення допомоги на дітей, які виховуються у багатодітних сім'ях, внесення відомостей про дитину до Реєстру пацієнтів, що ведеться у центральній базі даних електронної системи охорони здоров'я, реєстрації дитини у Державному реєстрі фізичних осіб - платників податків, видачі посвідчень батьків багатодітної сім'ї та дитини з багатодітної сім'ї, визначення належності новонародженої дитини до громадянства України, внесення інформації про новонароджену дитину до Єдиного державного демографічного реєстру з присвоєнням унікального номера запису в ньому [7]. Заяви про державну реєстрацію народження автоматично надсилаються до тих відділів державної реєстрації актів цивільного стану, де розташовані відповідні положові будинки.

Інформаційна взаємодія Державного реєстру актів цивільного стану громадян з інформаційно-телекомунікаційними системами органів державної влади здійснюється в режимі реального часу інформаційно-телекомунікаційними засобами із застосуванням засобів технічного та криптографічного захисту інформації відповідно до Закону України «Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах» [8].

Таким чином, державна політика у сфері електронного урядування характеризується позитивною динамікою по впровадженню реформ щодо надання електронних адміністративних послуг. Проект «Малятко», реалізований в Україні, є унікальним, оскільки передбачає можливість отримати десять послуг держави, пов'язаних з народженням дитини, за однією електронною заявою, що є найбільшою кількістю запропонованих послуг в порівнянні з аналогічними проектами в цілому світі.

ЛІТЕРАТУРА:

1. *Про адміністративні послуги: Закон України від 6 вересня 2012 року № 5203-VI URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5203-17#Text> (Дата звернення 24.03.2021)*
2. *Телицька В. А. Адміністративні послуги, що надаються органами місцевої влади: визначення поняття та сутності. Інновації у державному управлінні: системна інтеграція освіти, науки, практики: матер. наук.-практ. конф. за міжн. уч. (27 травня 2011 р., м. Київ) : у 2 т. Т. 2. Київ: 2011. С. 49-51.*
3. *Zhovnirchuk, Y., & Martseniuk A. (2020). Electronic governance and electronic workflow in the process of adoption management decisions. Public Administration and Regional Development, (6), 802-823. <https://doi.org/10.34132/pard2019.06.05>*
4. *Про Стратегію сталого розвитку «Україна - 2020»: Указ Президента України від 12.01.2015 р. № 5/2015. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5/2015#Text> (Дата звернення 24.03.2021)*
5. *Єдиний державний портал адміністративних послуг. URL: <https://poslugu.gov.ua>. (Дата звернення 24.03.2021)*
6. *Веб-портал «Звернення у сфері державної реєстрації актів цивільного стану». URL: <https://dracs.minjust.gov.ua> (дата звернення 24.03.2021)*
7. *Про реалізацію експериментального проекту щодо створення сприятливих умов для реалізації прав дитини: Постанова Кабінету Міністрів України від 10.07.2019 р. № 691. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/691-2019-%D0%BF#Text> (Дата звернення 24.03.2021)*
8. *Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах: Закон України від 05.07.1994 № 80/94-ВР URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80/94-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення 24.03.2021)*